

Студијски програм: Међународне студије, Студије политикологије
Назив предмета: Историја балканских односа
Наставник/наставници: проф. др Драган Ђукановић, доц. др Милан Крстић, доцент др Марко Дашић
Статус предмета: Изборни
Број ЕСПБ: 4
Услов: /
<p>Циљ предмета</p> <p>Проучавање историје балканских односа има за циљ да студенте упозна са основним историјским, социјалним, економским и политичким обележјима Балканског полуострва у прошлости. Изучавају се теоријско-методолошке основе балканских студија и основе историје, антропологије, економије и политичких процеса у самим балканским државама и међу њима од средњег века до краја II светског рата. Посебно се анализира однос великих сила тог времена према Балкану и његовим народима и последице њихове политике на балканске народе и државе. Студенти ће учити и о извориштима и карактеристикама националних покрета на Балкану у времену стварања појединих балканских држава.</p>
<p>Исход предмета</p> <p>Како је главни циљ изучавања овог предмета припрема студената за рад на истраживачким, политичко-дипломатским и новинарским пословима везаним за балкански регион, односе међу државама које обухвата и односе са великим силама, најважнији исходи учења ће бити: 1) подробно познавање целине балканских односа кроз различите историјске фазе; 2) способност критичког преиспитивања историјских чињеница везаних за Балкан; 3) разумевање и анализа ширих међународних односа који су историјски утицали на Балкан; 4) стицање географских, историјских, антрополошких и других знања потребних за разумевање савремених процеса на Балкану; 5) стицање аналитичких способности потребних за стручно праћење друштвених, посебно политичких процеса на Балкану; 6) развијање способности писменог и усменог саопштавања сазнања стечених анализом догађаја и процеса везаних за Балкан.</p>
<p>Садржај предмета</p> <p><i>Теоријска настава</i></p> <p>Порекло и обележја назива "Балкан", "Балканско полуострво", "Југоисточна Европа"; Географске и геополитичке карактеристике Балкана у прошлости; Балкан у средњем веку и у доба отоманских освајања; Хабсбуршка монархија и Балкан од XVI до XX века; Русија, Балкан и Средоземље од XVII до XX века; Националне револуције на Балкану - Србија и Грчка; Велика источна криза - од Берлинског конгреса до почетка XX века; Националне државе на Балкану - Румунија и Бугарска; Националне државе на Балкану - Македонија и Албанија; Балкански ратови; Први светски рат и мировни поредак на Балкану; Балкан и "балканизација" - настанак стереотипова о Балкану; Други светски рат и утицај на Балкан.</p> <p><i>Практична настава</i></p> <p>Током предавања посебан сегмент ће бити посвећен активној дискусији са студентима о питањима која је потребно унапред припремати. Методом историјских аналогичности, контрачињеничне историје, уз стечена знања о различитим историјским фазама развоја балканских односа, студенти ће анализирати и критички дискутовати о истакнутим историјским догађајима. Осим тога, током семестра ће бити припремана симулација мултилатералних преговора од нарочитог значаја за историју Балкана, попут Париског конгреса (1856), Берлинског конгреса (1878) или Мировне конференције у Паризу (1919).</p>
<p>Литература</p> <p>Основна:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Стеван К. Павловић, <i>Историја Балкана 1804-1945</i>, треће издање, Клио, Београд, 2018. 2. Мари-Жанин Чалић, <i>Југоисточна Европа: глобална историја</i>, УМХИС, Сарајево, 2020. 3. Лефтен Ставријанос, <i>Балкан после 1453.</i>, Equilibrium, Београд, 2005. стр. 3-17; 25-34; 164-169; 170-188; 189-204; 4. Драган Ђукановић, „Кључни концепти српских владара по питању савеза балканских држава и народа од 1860. до 1912. године“, <i>Култура полиса</i>, год. XVIII, бр. 44, Београд, Нови Сад, 2021, стр. 159–171. <p>Допунска:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Миша Глени, <i>Балкан: 1804-1999. - национализам, рат и велике силе</i>, Самиздат Б92, Београд, 2001. 2. Марија Тодорова, <i>Имагинарни Балкан, XX век</i>, Чигоја штампа, Београд, 1999.

3. Марко Мазовер, Балкан, Алксандриа Прес, Београд, 2003.
 4. Трајан Стојановић, *Балкански светови - прва и последња Европа*, Еквилибријум, Београд, 1997.
 5. Јован Цвијић, *Балканско полуострво*, Завод за уџбенике, Београд, 2000.

Број часова активне наставе	Теоријска настава: 30	Практична настава: 15	
Методe извођења наставе предавања, колоквијум, дебате, симулација.			
Оцена знања (максимални број поена 100)			
Предиспитне обавезе	поена	Завршни испит	поена
активност у току предавања	20	писмени испит	
практична настава		усмени испит	40
колоквијум-и	40	
семинар-и			